

1. GRANICE WIELKOPOLSKI WEDŁUG KULTURY LUDOWEJ WIELKOPOLSKI, 1967 ROK

Według Encyklopedii PWN podstawą do wyznaczenia regionu etnograficznego jest występowanie wśród mieszkańców określonego terenu zespołu cech odróżniających ich od mieszkańców terenów sąsiednich, na przykład odmiennej gwary, ubioru, budownictwa, specyficznych form zdobniczych. Granice mogą też wyznaczać dominujące zajęcia ludności i świadomość tradycji pochodzenia.

Profesor Józef Burszta (1914-1987), wybitny poznański etnograf, zajął się problemem wyznaczenia granic Wielkopolski przy okazji prac nad monumentalnym dziełem, jakim była *Kultura ludowa Wielkopolski* (t. 1-3, 1960-67). Na potrzeby tej monografii stworzono w połowie lat 50. XX w. interdyscyplinarny zespół złożony z etnografów, historyków, językoznawców, folklorystów i etnomuzikologów. W trakcie spotkań zespołu kierowanego przez Profesora ustalono między innymi granice obszaru, który objęto następnie badaniami terenowymi.

Obszar ten nie pokrywał się z terenem ówczesnego województwa poznańskiego, jego granicami sprzed II wojny światowej, czy Wielkim Księstwem Poznańskim z czasów zaborów. Wielkopolska miała być przedstawiona jako obszar historyczno-etnograficzny, a co za tym idzie zbliżony możliwie najbardziej do historycznej Wielkopolski właściwej, czyli złożonej z trzech województw sprzed 1772 roku (I rozbioru Polski): gnieźnieńskiego, poznańskiego oraz kaliskiego. Pominięto przy tym dawny powiat wałecki, jak pisał Profesor: „ze względów praktycznych”. Nie uwzględniono także dawnych powiatów bydgoskiego i kruszwickiego, które zostały zaliczone do etnograficznego regionu Kujaw. Włączono natomiast trzy powiaty wchodzące w skład województwa bydgoskiego: mogileński, szubiński i żniński. Nawiązując do granic Wielkopolski sprzed czasów zaborów objęto też badaniami powiaty: słupecki, kolski, koniński i turecki na wschodzie, niektóre wschodnie powiaty województwa zielonogórskiego (wschowski, sulechowski, międzyrzecki) oraz powiat wyrzyski położony za Notecią.

Autorka: Małgorzata Sawicka

BIBLIOGRAFIA:

Burszta J.

1960 *Przedmowa*, w: *Kultura ludowa Wielkopolski*, J. Burszta (red.), t. I, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 7-12.

1964 *Przedmowa*, w: *Kultura ludowa Wielkopolski*, J. Burszta (red.), t. II, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 7-10.

1967 *Region i regionalne monografie etnograficzne. Problemy i metody badań*, w: *Lud*, t.51, cz. 2, s. 599-613.

Gomolec L.

1960 *Wielkopolska – zarys geograficzno-historyczny*, J. Burszta (red.), t. I, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 13-30.

Kaczorowski B. (red.)

2007 *Obyczaje, języki, ludy świata. Encyklopedia PWN*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

ŹRÓDŁA I MATERIAŁY:

Jasiewicz Zbigniew, *Kultura ludowa Wielkopolski 1960-67*:

<http://cyfrowearchiwum.amu.edu.pl/info/projekty-ieiak-uam/57>

Józef Burszta – hasło w Wikipedii:

https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Burszta